

36. Elintarvikekeskus

Elintarvikekeskuksen toiminta oli v:n 1969 aikana jo edellisenä vuonna alkaneen kehittämistoiminnan kohteena. Kertomusvuoden aikana kehittämistyö kohdistui erikoisesti laitoksen päätoimintamuotojen, ruoan valmistuksen ja henkilökuntaruokaloiden toiminnan saattamiseksi taloudellisesti kestäväälle pohjalle. Se vaikutti myös laitoksen henkilökuntaan ja organisaatioon. Uusi organisaatio muotoutui vuoden loppuun mennessä ja vahvistettiin 29.12.

Henkilökunta. Henkilökunnan lukumäärä oli vuoden lopussa 170 (ed. v. 188), josta määrästä oli ruokatehtaassa 60, ruokaloissa 84, kuljetuselimessä 12 sekä kassa- ja tiliosastolla 14. Vakinaisia viranhaltijoita oli 73 ja tilapäisiä yksi. Työsopimussuhteessa oli 96 henkilöä.

Palvelukseen otettiin vuoden aikana 2 henkilöä. Palolaitoksen henkilökunnan osuusruokalasta siirtyi laitokseen 5 henkilöä. Henkilökunnasta siirtyi eläkkeelle 11 ja muihin kaupungin laitoksiin 8, 5 henkilöä erosi ja 1 henkilö kuoli.

Laitoksen palveluksessa oleville myönnettiin sairaus-, tapaturma- ja äitiyslomia vuoden aikana yhteensä 3 350 päivää. Laitoksella ei ollut omaa lääkäriä, mistä syystä käytettiin tarvittaessa aluelääkäreitä.

Laitoksen toiminta. Elintarvikekeskuksen tehtävänä oli hankkia ja toimittaa ruokatarvikkeita kaupungin laitoksille ja kaupunginhallituksen luvalla suorittaa muutakin ruokatarvikkeiden välittämistä, samoin kuin ruoan valmistusta ja myyntiä. Laitoksen toi-

minta kohdistui pääasiallisesti ruoan valmistamiseen ja toimittamiseen kaupungin kansa- ja ammattikouluille, laitoksen hoitamille kaupungin virastojen ja laitosten henkilökuntaruokaloille sekä ruokatarvikkeiden hankintaan ja välittämiseen kaupungin laitoksille.

Ruokatarvikkeita välitettiin 8 sairaalalle, 6 huoltotoimen laitokselle, 93 lastentarhalle, 18 lastensuojelutoimen laitokselle, 9 opetuskeittiolle sekä 3 muulle kaupungin laitokselle.

Ruokatarvikkeiden keskushankintatehtävät päätettiin 13.10. siirtää elintarvikekeskukselta hankintatoimistolle. Vuoden loppupuoli käytettiin keskushankinnan osalta siirron valmisteluun, jotta siirtymävaihe olisi aiheuttanut mahdollisimman vähän vaikeuksia laitoksille.

Ruokatehtaalla siirryttiin ruokien valmistamisessa koulujen keittoruokien lisäksi ns. einesvalmistukseen, jolloin siltä osin voitiin myös siirtyä aikaisemmasta yötyöstä normaaliin työaikaan.

Kevätkaudella einesruokia valmistettiin päivittäin n. 2 500 oppilaalle ja valmistuksen osoittautuessa tehtaan tuotantoon soveltuvaksi valmistettiin einesruokia syyskaudella n. 5 000 oppilaalle päivittäin, mikä määrä henkilöruokaloiden ruokien ohella vastasi lähes laitoksen einesvalmistukseen käytettävissä olevaa koko kapasiteettia. Laitoksen kouluruoan valmistus peitti noin 55 % kaupungin kansakoulujen ruokatarpeesta. Tuotannon uudelleenjärjestelyyn liittyi myös tehtaan työnjärjestelyn ja työtapojen parantaminen, mikä toiminta jatkui edelleen.

Valmiita ruokia toimitettiin 98 kansakoululle, 6 ammattikoululle, 18 henkilökuntaruokalalle, 7 muulle kaupungin laitokselle ja 8 oppikoululle.

Ruoka-annoksia valmistettiin seuraavat määrät:

	annosten määrä
kansakouluille	
keittoa, pataruokaa 544 385 l ¹⁾	2 721 925
einesruokaa 97 009 kg ²⁾	582 054
ammattikouluille	177 768
oppi- ja eräille muille kouluille ...	146 202
kaupungin leikkikentille ja koulu- puutarhoille	174 609
henkilökuntaruokaloille	638 823
huoltolautakunnan työtuville ...	35 525
vaihteyökeskukselle	19 418
erityiskoululle	8 103
lastensuojelulautakunnan tutkin- ta-asehalle	12 952
kaupunginhallituksen tilaisuuksiin	12 309
Yhteensä	4 529 688

Annosten lukumäärässä oli vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna 320 607.

Tuotteiden kehittäminen, joka aloitettiin järjestelmällisesti organisoituna vuoden lopulla, kohdistettiin ensi vaiheessa tehtaan tuotteiden valmistusohjeiden uusimiseen tavoitteena tuotteiden laadun parantaminen ja valmistuksen rationalisoiminen. Tuotteiden kehittäminen koskee näin ollen koko toimintaprosessia raaka-aineiden hankinnasta valmiiden tuotteiden laadun ja kannattavuuden tutkimiseen.

Henkilökuntaruokaloiden kehittämisessä oli päätavoitteena ruokaloiden kustannusten pienentäminen, jotta ruokien hinnat voitaisiin pitää asiakkaille mahdollisimman edullisina ja luontoisuuritussäännön asettamien määräysten puitteissa. Valtalaki esti myöskin kaikki hinnankorotukset. Niitä virastoja ja laitoksia, joissa toimi elintarvikekeskuksen

hoitama henkilökuntaruokala, oli kaupunginhallitus 13.10. päättänyt kehottaa avustamaan elintarvikekeskusta kyseisten ruokaloiden toiminnan kannattavuuden parantamisessa hankkimalla ruokaloissa tarvittavia koneita ja laitteita sekä toteuttamalla niissä käyttöön ehdotetut itsepalvelu- yms. menetelmät, ja lisäksi suunniteltaessa uusia tai saneerattaessa vanhoja henkilökuntaruokaloita pyytämään elintarvikekeskukselta asiantuntijalausunnot.

Kaupungin virastojen ja laitosten henkilökuntaruokaloista olivat laitoksen hoidossa seuraavat: Kallion virastotalon virkamiesruokala, rakennusviraston kaksi, sähkölaitoksen kuusi, liikennelaitoksen viisi ja palolaitoksen kaksi (27.5. alkaen) ruokalaa sekä ruokatehtaan henkilökunnan ruokala, työhuoltotoimiston ja työtupien ruokala sekä kaasulaitoksen ruokala.

Varastojen toiminnan uudelleenjärjestely liittyi toisaalta keskushankintatehtävän siirtoon ja toisaalta päätoimintamuotojen, ruokatehtaan ja ruokaloiden, uudelleenjärjestelyyn. Laitoksen Herttoniemessä sijaitseva kasvisvarasto lopetti toimintansa kertomusvuoden lopulla. Toiminnan lopettaminen tapahtui siksi, että kasvien varastointi tuli sekä jakeluliikkeiden toiminnan kehittymisestä että varaston korkeista vuokra- ym. kustannuksista johtuen kannattamattomaksi. Keskusvarasto muuttui vuosien 1969—1970 vaihteessa keskushankintatehtävän siirrettyä hankintatoimistolle yksinomaan laitoksen omia osastoja palvelevaksi varastoksi.

Laskentatoimen kehittämisestä tehtiin uudelleenjärjestelystuunnitelmat, joiden viimeistely ja käyttöönsaattaminen siirtyi seuraavaan vuoteen. Laskentatoimen tavoitteeksi asetettiin laitoksen eri toimintamuotojen, erikoisesti ruokatehtaan ja ruokaloiden, kummankin erikseen, kannattavuuden selvittäminen.

Tulot ja menot. Laitoksen tulot olivat 7 162 954 mk sekä luontoisetukorvaukset 61 199 mk, yhteensä 7 224 153 mk.

¹⁾ Kerroin 5. — ²⁾ Kerroin 6.

Liikevaihdon ryhmitys:

	v. 1968 mk	v. 1969 mk
Kansakoulut	2 658 036	2 942 229
Ruokalat	2 041 110	2 069 009
Sairaalat	793 535	653 432
Huoltotoimi	444 411	469 517
Muut kaupungin laitok- set	849 298	859 749
Muu liikevaihto (mm. oppikoulut)	144 426	169 018
Luontoisedut	77 331	61 199
Yhteensä	7 008 147	7 224 153

Liikevaihdon
jakautuminen:

	v. 1968 mk	v. 1969 mk
Kaupungin laitokset		
Raaka-aineita	1 410 769	1 280 225
Ruokaa	3 322 789	3 640 333
Sekalaista	3 656	6 822
Yhteensä	4 737 214	4 927 380
Muut ostajat		
Raaka-aineita	10 798	2 002
Ruokaa	2 214 417	2 226 560
Sekalaista	45 718	68 211
Yhteensä	2 270 933	2 296 773

Menot olivat kaikkiaan 8 148 474 mk.
Elintarvikekeskuksen tilivuoden tulos oli
tappiollinen 924 321 mk.